

**ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ Γ' ΤΑΞΗΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ
ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ, ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ**

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΠΕΝΤΕ (5)

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων :

Α) «Προσωρινόν Πολίτευμα της Επιδαύρου»

Β) Εθνικές γαίες

Γ) Συνθήκη φιλίας και συνεργασίας Μπολσεβίκων και Κεμάλ (Μάρτιος 1921)

ΜΟΝΑΔΕΣ 15

ΘΕΜΑ Α2

Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης Α με αυτά της στήλης Β :

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
Α) Ίδρυση Φροντιστηρίου Τραπεζούντας	1) Απρίλιος 1916
Β) Παράδοση Τραπεζούντας από τους Τούρκους στο μητροπολίτη Χρύσανθο	2) 3 ^η Νοεμβρίου 1935
Γ) Έναρξη λειτουργίας Τράπεζας Ελλάδος	3) 1909
Δ) Ολοκλήρωση σιδηροδρομικού δικτύου	4) 1682
Ε) Τέλος της αβασίλευτης δημοκρατίας	5) 1928

ΜΟΝΑΔΕΣ 10

ΘΕΜΑ Β1

Α) Ποιες οι αποφάσεις της Εθνοσυνέλευσης του 1843-1844 ως προς τα θεμελιώδη δικαιώματα των πολιτών και ως προς τις εξουσίες του βασιλιά; (ΜΟΝΑΔΕΣ 7)

Β) Ποιες απόψεις εκφράστηκαν στην ίδια Εθνοσυνέλευση ως προς το θέμα της εκλογής των ετεροχθόνων στη βουλή; Πώς ρυθμίστηκε το ζήτημα αυτό; (ΜΟΝΑΔΕΣ 5)

ΜΟΝΑΔΕΣ 12

ΘΕΜΑ Β2

Ποιες αντικειμενικές συνθήκες έλαβε υπόψη η ΕΑΠ στην προσπάθειά της να αποκαταστήσει τους πρόσφυγες ;

ΜΟΝΑΔΕΣ 13

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

Με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από τα κείμενα που σας δίνονται , να αναφερθείτε :

Α) στην αντίθεση Βενιζέλου και Γεωργίου αναφορικά με το ζήτημα της ένωσης της Κρήτης με την Ελλάδα (ΜΟΝΑΔΕΣ 13)

Β) στο χαρακτήρα που έλαβε αυτή η αντίθεση και στα γεγονότα που τη σημάδεψαν μέχρι και τον Μάρτιο του 1901 (ΜΟΝΑΔΕΣ 12)

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Η πρώτη σοβαρή διάσταση απόψεων στη συνεργασία του αρμοστή με τους συμβούλους σημειώθηκε το 1900. Ενόψει της επικείμενης συμπλήρωσης της πρώτης τριετούς εντολής του , ο Γεώργιος ανήγγειλε στις Προστάτριες Δυνάμεις την πρόθεσή του να επισκεφθεί τις ευρωπαϊκές πρωτεύουσες και να συναντηθεί με τους Ευρωπαίους αρχηγούς των κρατών. Ο πρίγκιπας διατηρούσε την ελπίδα ότι η συμπάρσταση των ευρωπαϊκών βασιλικών Αυλών, με τις οποίες η ελληνική δυναστεία διατηρούσε στενούς συγγενικούς δεσμούς , θα μπορούσε να ανοίξει το δρόμο για την επίλυση του εθνικού ζητήματος. Παράλληλα, ανακοίνωσε το σκοπό του ταξιδιού του στον κρητικό λαό. Ο Βενιζέλος δυσανεκτήθηκε από τη στάση του ηγεμόνα , αφενός γιατί η ανακοίνωση έγινε χωρίς να ενημερωθεί προηγουμένως το Συμβούλιο των Υπουργών , αφετέρου γιατί θεώρησε ότι με αυτήν δίνονταν ελπίδες στο λαό, οι οποίες κατά πάσα πιθανότητα θα έμεναν ανεκπλήρωτες.

Ο Βενιζέλος πίστευε ότι η άμεση επίτευξη της ένωσης με τις δεδομένες συνθήκες ήταν αδύνατη. Η παράταση του καθεστώτος της αρμοστείας στην αρχική του μορφή κρατούσε το νησί υποχέριο της διεθνούς εξάρτησης και το καθιστούσε έρμαιο των αλληλοσυγκρουόμενων ευρωπαϊκών συμφερόντων . Έπρεπε, επομένως, να επιτευχθεί η ένωση σταδιακά , με πρώτο βήμα την απομάκρυνση του Γεωργίου και την εκλογή του αρμοστή από το λαό σύμφωνα με τις υποσχέσεις των Δυνάμεων και τις προβλέψεις του κρητικού Συντάγματος για πραγμάτωση της αυτονομίας.

Η παρουσία του διεθνούς στρατού και η διοίκηση του νησιού από τον «εντολοδόχο» των ευρωπαϊκών κυβερνήσεων αποτελούσαν ανασταλτικό παράγοντα στην ευνοϊκή εξέλιξη του Κρητικού Ζητήματος. Δεύτερο βήμα θα αποτελούσε η επιδίωξη της αποχώρησης των στρατευμάτων των Δυνάμεων από το νησί. Παράλληλα θα έπρεπε να επιδιωχθεί η οργάνωση ισχυρής πολιτοφυλακής από Έλληνες αξιωματικούς , ώστε να προετοιμαστεί το έδαφος για δυναμική διεκδίκηση της ένωσης , στην κατάλληλη στιγμή, από τον κρητικό λαό.

Ιστορία των Ελλήνων , «Κρητική Πολιτεία» , κεφ. 7, σελ. 321-322

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Άκαρπη υπήρξε η επίσκεψη του Γεωργίου στις πρωτεύουσες της Βρετανίας, της Γαλλίας, της Ρωσίας και της Ιταλίας. Μετά την αποτυχία των πριγκιπικών διαβημάτων στις ευρωπαϊκές πρωτεύουσες ο Βενιζέλος επανέφερε , ανεπίσημα (χωρίς την παρουσία του ηγεμόνα) , τις προτάσεις του στο Ηγεμονικό Συμβούλιο στις 22 Φεβρουαρίου 1901. Η νέα εισήγησή του προσέκρουσε στην αρχή (του Υπάτου Αρμοστή και του ελληνικού θρόνου που τον καθοδηγούσε) ότι η διαχείριση των διπλωματικών θεμάτων, και ιδιαίτερα του Κρητικού, ανήκε αποκλειστικά στην αρμοδιότητα της βασιλικής οικογένειας [...] Από τα μέλη του Υπουργικού Συμβουλίου ο Μανούσος Κούνδουρος και ο Νικόλαος Γιαμαλάκης φάνηκαν επιφυλακτικοί απέναντι στις προτάσεις του

Βενιζέλου. Ο Φούμης διατύπωσε τη γνώμη ότι θα ήταν καλύτερο να μην υποστηριχθούν θέσεις αντίθετες προς τη θέληση του πρίγκιπα. Στις 6 Μαρτίου ο Βενιζέλος υπέβαλε την παραίτησή του , επικαλούμενος τη διαφωνία με τους συναδέλφους του και την αντίθεσή του προς την πολιτική της αρμοστείας. Ο Γεώργιος αρνήθηκε δύο φορές να δεχτεί την παραίτηση του Βενιζέλου. Όταν όμως δημοσιεύτηκαν σε δύο αθηναϊκές εφημερίδες οι απόψεις του Βενιζέλου για το Κρητικό Ζήτημα , ο Ύπατος Αρμοστής εξέδωσε στις 20 Μαρτίου 1901 διάταγμα απόλυσης του συμβούλου του επί της Δικαιοσύνης.

Ιστορία των Ελλήνων , «Κρητική Πολιτεία» , κεφ. 7, σελ. 334-335

ΜΟΝΑΔΕΣ 25

ΘΕΜΑ Δ1

Με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από τα παρακάτω κείμενα, να αναφερθείτε :

A) Στη βιομηχανική δραστηριότητα από το 1870 έως τα πρώτα χρόνια του 20^{ου} , πριν τους Βαλκανικούς πολέμους, καθώς και στα προβλήματα που αντιμετώπιζε η ελληνική βιομηχανία στο διάστημα αυτό (ΜΟΝΑΔΕΣ 10)

B) Στη βιομηχανική δραστηριότητα μετά το 1922 (ΜΟΝΑΔΕΣ 15)

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Από το 1882 , εξάλλου άρχισε να κερδίζει έδαφος η ιδέα του προστατευτισμού. Οι δασμοί αυξάνονταν , οι πόλεις διευρύνονταν και η εσωτερική αγορά είχε ήδη μεγαλώσει αρκετά με την προσάρτηση της Επτανήσου και της Ηπειροθεσσαλίας. Γι' αυτούς ακριβώς τους λόγους , στην περίοδο αυτή παρατηρήθηκε η μεγαλύτερη πρόοδος του αιώνα : αφενός, δημιουργήθηκε όντως υποδομή αφετέρου, πραγματοποιήθηκαν αρκετές επενδύσεις σε νέες βιομηχανίες. Αλλά και αυτές ήταν ανεπαρκείς.

Γιώργος Β. Δερπιλής, *Ιστορία του Ελληνικού Κράτους*, τ.Β, Γ' Έκδοση, Εστία, 2004, σ. 604

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Η ταπητουργία ήταν κλάδος ουσιαστικά άγνωστος στην Ελλάδα πριν από τον ερχομό των προσφύγων. Η καλλιέργεια της στην Ελλάδα αποτέλεσε μια ελπιδοφόρα πλευρά του προσφυγικού προβλήματος και έδειξε από την αρχή ότι οι πρόσφυγες με την εργατικότητα, τις νέες ιδέες, την εμπειρία τους στις εμπορικές συναλλαγές και την τραπεζική πίστη που τους διέκρινε, ήταν προορισμένοι να αποτελέσουν ένα από τα σημαντικότερα κεφάλαια της χώρας [...]. Το 1926 είναι το έτος σταθμός για την Εταιρεία της «Ελληνικής Εριουργίας *» αφού φαίνεται να έχει συμπληρωθεί το μέγα προγραμματικό της έργο και να πραγματοποιείται το όραμα του Ν. Κυρκίνη για τη δημιουργία μιας βιομηχανικής πόλης σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα. Οι πρόσφυγες συντέλεσαν τα μέγιστα στην ίδρυση αυτού του βιομηχανικού κολοσσού είτε ως φθηνό εργατικό δυναμικό στα εργοστάσια, είτε ως οικοδόμοι στην πραγματοποίηση του ευρύτατου οικοδομικού της προγράμματος. Μάλιστα, η παραγνώριση της συμβολής τους από τη διαφημιστική καμπάνια της εταιρείας του 1926, προκάλεσε την αντίδραση του τοπικού Τύπου.

*Εριουργία= η κατεργασία του μαλλιού προβάτων για κατασκευή μάλλινων ειδών

Όλγα Βογιατζόγλου , «Η βιομηχανική εγκατάσταση στη Νέα Ιωνία - Παράμετρος εγκατάστασης», στο συλλογικό τόμο *Ο ξεριζωμός και η άλλη πατρίδα*, ό.π., σσ. 147-149, 155

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

Η ιδιωτική πρωτοβουλία εκδηλώθηκε κυρίως με τη δημιουργία εργοστασίων. Για την ελληνική βιομηχανία αστοί και αγρότες πρόσφυγες αποτέλεσαν πολύτιμη κινητήρια δύναμη , καθώς συνέβαλαν πολλαπλά στην ανάπτυξή της. Η εσωτερική αγορά διευρύνθηκε σημαντικά με την ενσωμάτωση περίπου 1.500.000 νέων κατοίκων στο ελληνικό κράτος , ενώ οι ανάγκες των χιλιάδων νέων αγροτικών νοικοκυριών αύξησαν σημαντικά τη ζήτηση σε χημικά λιπάσματα , μηχανήματα και γεωργικά εργαλεία. Νέα κεφάλαια επενδύθηκαν , τουλάχιστον από όσους πρόσφυγες επιχειρηματίες είχαν τη δυνατότητα να τα περισώσουν και να τα μεταφέρουν στην Ελλάδα. Ωστόσο, ο πλέον σημαντικός παράγοντας ανάπτυξης υπήρξε «η αδήριτος ανάγκη του επιουσίου» , ανάγκη που επέτρεψε τη χρησιμοποίηση των προσφύγων ως φτηνό και πολλές φορές ειδικευμένο εργατικό δυναμικό. Μόλις τρία χρόνια μετά την έλευση των προσφύγων , το 1926 , στις προσφυγικές συνοικίες της Αθήνας λειτουργούσαν 36 εργοστάσια , που απασχολούσαν περίπου 5.000 πρόσφυγες , κυρίως γυναίκες. Μεγάλη ανάπτυξη παρατηρήθηκε στην παραγωγή οικοδομικών υλικών , γεγονός που οφείλεται στις ανάγκες που δημιουργήθηκαν ιδίως τα πρώτα χρόνια , όταν και χτίστηκαν περίπου 28.000 οικίες από την ΕΑΠ για να στεγαστεί ένα μέρος των προσφύγων.

Κώστα Κασάπης, *Η αποκατάσταση των προσφύγων στην Ελλάδα του Μεσοπολέμου: το γενικό περίγραμμα* , στο *Πέρα από την Καταστροφή. Μικρασιάτες πρόσφυγες στην Ελλάδα του Μεσοπολέμου*, Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού, 2003, σελ. 38-39

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζόμενους)

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, κατεύθυνση, εξεταζόμενο μάθημα). **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. Δεν επιτρέπεται να γράψετε καμία άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα.
4. Να γράψετε τις απαντήσεις σας μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό.
5. Κάθε απάντηση επιστημονικά τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
6. Διάρκεια εξέτασης: Τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
7. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: Μία (1) ώρα μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ**ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΣΤΕΡΝΑΚΑΣ**